

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

De eo q[uo]d ait Euangelista: Hoc aut[em] dixit de spiritu que[m]
accepturi era[n]t crede[n]tes in eum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

quasi pannus menstruatae omnes iustitiae nostrae. Sed nec illud ignotum esse debet, quando uel ex quo die fons iste patens factus sit, & peccatorem siue menstruata abluerit, quoniam sic dictum est. In die illa erit fons patens domui David. Nimis dies illa nunc est, dies glorificationis Iesu Christi domini nostri, ex quo exaltatus a terra ut omnia traheret ad se, cum emisisset spiritum, unus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exiit sanguis & aqua. Tunc fons iste patens factus est, & ex tunc patet: quia non ante, sed ex tunc spiritus sanctus in remissionem peccatorum datus est. ¶ Eatenus quippe (ut iam dictum est & saepe dicendum semper) sciendum est) in diuisiones quidem gratiarum spiritus idem patribus & prophetis datus erat: sed huius dati, quod est ablutio, tam peccator eatenus quam menstruata expers fuerat. Hinc est illud dictum, nondum enim erat spiritus sanctus datus, quia Iesus nondum fuerat glorificatus.

¶ **Be proprietate fontis illius qui est apud te domine, & de equiuocatione fontium in scripturis, ut illic hauriat aquas in gaudio de fontibus saluatoris.**

Caput .VII.

Homines sancti quod dicuntur fontes

Esai. 48.
Psal. 17
Iohan. 4

Psal. 57
Zach. 12.
Ratio ad obsequium de fontibus
Iohan. 7.

1. Pe. 1.

Iohan. 4.
Aqua uiuificans.

Psal. 64

Orte dicit aliquis. Multorum communis appellatio, mystica est fons: etenim multi in scripturis fontes nominati sunt: multi (inquam) sancti homines, scilicet prophetae & apostoli, nomine fontium significati sunt. Exempli gratia: Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Item in Psalmo: Et apparuerunt fontes aquarum. Ipse quoque saluator mulieri Samaritanae loquitur. Qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum: sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquae salientis in uitam aeternam. Quomodo ergo, pro documento processionis spiritus sancti, dum astruere uolumus, quod non minus a filio quam a patre procedat idem spiritus sanctus, tantopere gaudeamus de significatione filii, uocabulo fontis, quia sic scriptum est: quoniam apud te est fons uitae: & in illa die erit fons patens domui David, & habitantibus Hierusalem, in ablutione peccatorum & menstruatae: ¶ Ad haec (inquit) Magna distantia est fontis qui est apud deum, & ceterorum fontium: qui omnes, ut efficerent fontes, de plenitudine eius acceperunt. Denique cum & in hoc multum ab illo differant, quod omnes (ut iam dictum est) de plenitudine eius acceperunt, & adhuc multae sint differentiae illorum, maxima haec distantia est, quam protinus dicam. De illo fonte unico, qui erat & est apud deum, ipso profundo corde patris, non solae uoces aut uerba, sed ipsa procedit substantia spiritus sancti. De fontibus autem alijs, tantummodo uoces seu uerba spiritus sancti: Nimis omnes scripturae ueritatis, quas utique per os sanctorum hominum locutus est spiritus inspirator ueritatis. ¶ Proinde diligenter perpende uerba haec. Sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquae salientis in uitam aeternam. Hoc ita recte intelligit. Gratia spiritus sancti quam dabo uel dare potero ei (ille enim spiritus ex me procedit) non est nec erit sicut spiritus huius mundi siue sapientia seculi, quae non uiuificat, sicut aqua putei huius quam hauris, non facit tibi ut non iterum sitias, sed facit in eo gratia eadem intelligentia scripturae uiuificae, quae uidelicet intelligentia sic pseuerat, sicut de fonte aqua profluere non cessat, ut loquendo siue etiam scribendo, quasi quibusdam riuus, prae multitudine, id est, multorum irriget animas: fiatque quod dictum est per Psalmistam: Riuus eius inebrians multiplicata genimina eius: in stillicidijs eius laetabitur germinans. Et hoc quidem facere potest quisque fontium, scilicet sanctorum hominum, qui a deo inspirati sunt, profundero doctrinae riuulum, proferre sermonem bonum: ipsum autem spiritum sanctum homo homini perferre non potest, quantocumque dono eiusdem spiritus abundet, nisi solus ille & unicus fons uitae qui apud te domine est.

¶ **Be eo quod ait. Euangelista: hoc autem dixit de spiritu quem accipiunt erant credentes in eum.**

Caput .VIII.

Iohan. 7.

Proinde ualde diligenter attendendum est illud, quod ubi dixit fons ille (sicut supra memoratum est) clamans in templo in magno die festiuitatis, si quis sitit ueniat ad me, & bibat, qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de uentre eius fluent aquae uiuae, protinus Euangelista subiunxit. Hoc autem dixit de spiritu, quem accipiunt erant credentes in eum. Denique potest quidem simpliciter & absque ostendiculo in pace fraterna suscipi siue intelligi, quod illud totum de spiritu sancto clamauerit, sed ubi distantia

nantia sit siue contra dissonantes declamandū est, quemadmodū hic dum agimus de processione spiritus sancti, caute discernēdū est, quia non solū unū, sed quodammodo domi- no dixit. Si quidē in ipso literali sensu aliud est bibere, & aliud est flumina fundere, sicut ali- ud est accipere, & aliud dare uel reddere. ¶ Quia ergo nec sic Euangelista scripsit: hæc au- tem dixit de spiritu, sed hoc dixit de spiritu, libera patet expositio, quia quod clamauit do- minus, si quis sitit, ueniat ad me, & bibat: sine dubio de spiritu dixit testificans, quod spiritus sanctus de ipso procedat: Quod autē subiunxit, qui credit in me, flumina de uentre eius flu- ent aquæ uiuæ, itē de spiritu dixit, sed hoc sensu, quod non ipse spiritus, sed uox uel doctri- na spiritus sancti, de uentre uel ore hominis inspirati sese effundat, iuxta quod alibi dicit: Spiritus ubi uult spirat, & uocē eius audis. Sicut em̄ uox per hominē sonans spiritu sancto inspiratum, uerbi gratia Prophetā siue Apostolū, & proloquens siue sapientiæ siue scienti- æ sermonē aut quodlibet de generibus linguarū, non est ipsa substantia spiritus sancti in anima, prout uult spirantis: sic flumina credentis de uentre fluentia, non est ipsa substantia aquæ, quā fons ille dat, uel ad quā inuitat, dicendo, si quis sitit, ueniat ad me, & bibat: Atta- men & uox quam audis, flumina quæ per uocē loquentis hominis diffunduntur, recte si- gnantur nomine spiritus, eo uidelicet locutionis modo, quo plærūq; solemus efficiens ex- primere per id quod efficitur, ueluti cum ferrum calens dicimus ignem, & aquam frigore concretam dicimus hyemem.

¶ Quod de uentre credentis in filium dei solummodo sacramenta scripturarum, quæ per spiritum sanctum administrata sunt: de illo autem fonte, id ē, filio dei, ipsa quoque procedit substantia spiritus sancti.

Ca. IX.

gitur ab illo fonte qui deus & homo est, multū (ut iam dictū est) cæteri omnes differunt, quicunq; fontes dicti sunt, uel dici meruerunt. Quia uidelicet de fontibus illis tantūmodo flumina aquæ uiuæ fluxerunt, quæ non sunt ipsa substantia spiritus sancti, sed administrata per spiritū sanctū sacramenta scripturarū: ab illo autē & ipsa substantia spiritus sancti procedit, quia deus est, & flumina scripturarū uoce corporea fluxerunt, quia homo est. ¶ Et multa quidē sunt huiusmodi flumina de uentre il- lius, & de uentre credentis in eū fluentia, sed quatuor sunt fluminū cunctoꝝ capita, id est, flumina principalia: flumina (inquā) id est, sacramenta. Sicut em̄ unus est fons siue fluuius, qui egrediebatur (inquit scriptura) de loco uoluptatis ad irrigandum paradysum, qui inde diuiditur in quatuor capita, id est, principalia flumina: sic de multis uel multiplicibus sacra- menti quatuor sunt præcipua CHRISTI sacramenta, quibus intendit om̄is scriptura diuinitus inspirata, scilicet incarnatio eius, passio eius, resurrectio eius, ascensio eius. Hæc flumina tam de uentre eius q̄ de uentre credentis in eū fluere non desinunt, & uocē spiri- tus sancti tam per os eius q̄ per os credentiū in eum Apostoloꝝ hæc sacramenta prædican- tis, totus mundus audiuit, hoc interim excepto, quod ex abundantia est astruere, quia sacra- menta hæc ex ipso sunt condita pariter & annunciata: cæteri autē, annunciationis huius ad nos, ministri & adiutores fuerūt. ¶ Nunc de eo qd iam prælibatū est, spūs ubi uult spirat, scilicet de ipsa processione uel procedentis persona, qd deus & dñs sit, & eiusdē cū patre & filio maiestatis siue potestatis, in hoc ipso dū procedit, latius dicendū est. Nūc qd non mi- nus à filio q̄ à patre pcedat, hæc tenus à nobis sermo habitus, profecutus est.

Quatuor præcipua flumina seu sacramenta Christi Gen. 2.

¶ De ipso procedente spiritu sancto, & diuina ipsius potentia, iuxta quam dictum est, spiritus ubi uult spirat.

Ca. X.

lausula hæc q̄ breuissima, spūs ubi uult spirat, diuinā eiusdē spūs sancti naturā diuinam nihilominus potentia, magnifice nobis, qui in eū credimus, enūciat, & manifeste quædā definitio est, hunc secernens ab om̄i spiritu quicunq; deus non est uel sub deo spirat. Nullus em̄ spūs præter hunc spiritū qui deus est ubi uult spirat. Creatus quilibet spūs bonus siue malus spirat quo spirare mittit uel permittitur: nec ita spirat, ut ipsa spūs nostri substantiam ingrediat, nisi solus creator spūs. ¶ Quid ergo est (inquis) qd quilibet homo spiritu maligno plenus dicit: Sicut em̄ legimus hominē quē- dam sanctū uel fidelē, uerbi gratia, Stephanū, plenu spiritu sancto: ita & Iudā legimus pua- sum à spiritu maligno, non quomodo cunq; sed ita ut de illo dicat Euangelista, quia in tra- uit in

Iohan. 3 Spiritus ubi uult spirat

Obiectio

Actu. 6. Iohan. 13

B s uit in